

Nestanak i spasavanje zapovjednika kitolovca

Priredio kap. Dragutin Betner

Malo ljudi prežive u Atlantiku više od nekoliko minuta, nakon što ih je more odnijelo s broda. Nijedan nije preživio takav slučaj za vrijeme hurikana. Stoga se spasavanje kapetana Ron Hansena smatra jedinstvenim u pomorskim analizama. Kapetan Ron Hansen, star 36 godina, zapovijedao je engleskim kitolovcem »Setter IX«.

Kapetan Hansen nije samo odnesen s broda usred Atlantika, već je izdržao skoro 8 sati u hladnom moru i crnoj noći. Priča o ovom čudnom spasavanju ostavlja duboki utisak na svakog pomorca.

Kitolovac se nalazio na dva dana vožnje južno od Dakra, ploveći za Cape Town na putu za Antarktiku. Oko 9 sati uveče, za vrijeme rastućeg hurikana, kapetan izađe na palubu da udahne malo svježeg zraka.

Jedan ogromni val zapljusne palubu, zgrabi kapetana u svoi ledeni zagrljaj i poluonesvještenog odnese preko ograde u uzburkano more.

Nitko ga nije vidio i nitko nije čuo njegov prigušeni krik za pomoć. Osim ljudi na straži svi su se ostali sklonili u unutrašnjosti broda. Kapetan Hansen bude snažnim zamahom bačen u more i odmah potone. Teške mornarske čizme, hlače, vunena košulja i prsluk vukli su ga prema dnu. Usprkos svijesti da mora umrijeti, napregne svu snagu i izroni. Temperatura vode bila je blizu nule.

Trpeći mnogo od grčeva u rukama i nogama, ipak uspije održati se na površini, držeći glavu iznad valova. Uza sva naprezanja, nekoliko puta je počeo tonuti i konačno počeo da se davi.

Znao je, da će umrijeti, ako se ne oslobodi čizama, hlača i prsluka. Kad je ponovno izašao na površinu, počne da skida teške napunjene čizme. Trebalo je pola sata, dok ih se oslobodio. U međuvremenu borio se s valovima, koji su ga naizmjenice prekrivali, a zatim dizali na vrh krestе. Iscrpljen, ali zadovoljan uspjehom, odmori se nekoliko sekundi na leđima. Zatim uspije da skine hlače, a konačno i vuneni prsluk i košulju. Već je učinio čudo održavši se toliko vremena — oko jedan sat — u podivljalom oceanu.

Osloboden natopljene odjeće pokuša da održi svijest. Praktično je bio smrznut od hladnoće, a oči su mu gorjele od pjene i slane vode, koju mu je jaki vjetar bacao u lice, kad bi ga val digao na vrh krestе.

Jednom ga val digne, ali umjesto da klizne po kosoj strani vala, ovaj mu se nekako izmakne, a on padne bolno u crnu tamnu udolinu, duboko dolje, gdje je čak i neba nestalo.

Posada od 28 članova nije znala, da je nestalo zapovjednika. Obično bi kuhar svake večeri oko 10 sati odnio kapetanu kafu. Ako na kucanje ne bi dobio odgovor, pretpostavio bi da kapetan spava i vratio bi se. Kapetan je bio svjestan, da postoji samo jedan vrlo slabi izgled:

ako stigne koja radioporočka donijet će je u kabinu i tako ustanoviti, da je nestao.

Znao je nadalje, kad bi se nekim čudom to zbilja dogodilo, da ipak nema uopće izgleda na spas u ovakvoj noći. Nije mogao računati s mogućnošću, da bude opažen u uzburkanom moru na daljini od 300 milja od afričke obale.

Usprkos svemu kapetan Hansen borio se protiv »ošamućenosti«, koja u hladnom moru pretvodi nesvjestici. Nije htio da umre. Silna bol od grčeva prisiljavala ga je, da popusti i potone. Desna noga bila mu je zgrčena, a lijeva ruka — skoro smrznuta — ležala mrtvo uza nju.

U međuvremenu na brodu, kuhar odnese kafu kapetanu, pa ne dobivši odgovor na kucanje, vrati se u kuhinju. Oko 11 uveče jedan mornar donese poruku, ali se također vrati, ne dobivši odgovor na kucanje. Mislili su, da kapetan spava.

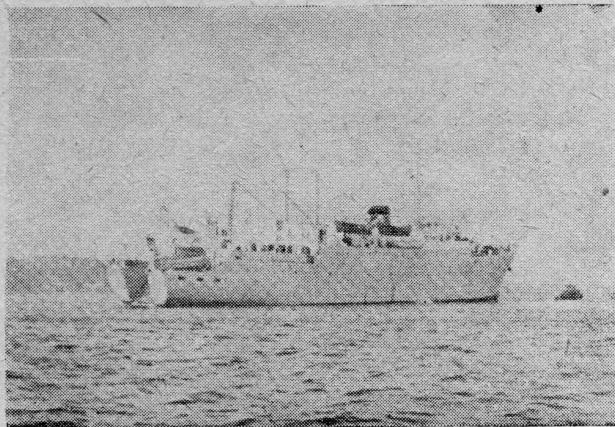
Oko 11,30 uveče siđe prvi oficir da preda poruku kapetanu. Ne dobivši odgovora, uđe u kabinu. Odmah je dao pretražiti brod. Kapetana nije bilo na brodu!

Uza svu opasnost, prvi oficir naredi, da se okrene brod i vrati u protukursu. Budu upaljeni reflektori, koji se koriste u lovu na kitove. Njihov mlaz osvjetljavao je crno uzburkano more.

Stavljen je u pokret radar, postavljen je čovjek na Asdic (podvodni električni lokator), koji je u stanju da otkrije bilo koji predmet pod vodom. Svi su članovi posade raspoređeni na dužnosti. Mornari su patrolirali palubom i budnim okom tražili po moru neki trag svog zapovjednika.

Ploveći u zig-zag kursevima brzinom od 4 čvora, kitolovac je krenuo prema sjeveru. Jednom se javio Asdic, ali se uspostavilo, da je to jato riba. Potraga se nastavila.

Kapetan Hansen je još plutao. Nakon 6 sati, smrznut i ukočen, ličio je više na plutajuću gredicu nego na čovjeka.

Matični brod kitolovca

Oko 4 sata ujutro kitolovac je ustvari bio nekih 14 milja sjevernije od mjesta, gdje je kapetan odnesen, pa budući da je puhao zapadnjak, prvi oficir postavi zig-zag kurs prema istoku, vjerujući, da je kapetan — ukoliko je još živ — bio zanesen u tom smjeru.

Svi su na brodu mislili, da je potraga uzaludna. Minuti su prolazili. Hurikan je popuštao. Malaksavao. Četiri i po sata. Prvi oficir pozove radistu. Ako je kapetan nekim slučajem živ, onda se nalazi u vodi 7 sati i 30 minuta. Nitko ne bi izdržao ni 30 minuta, a da ne govorimo o tolikim satima. Ali prvi oficir nije htio da napusti potragu.

Poznavao je Hansena kao upornog, izdržljivog Norvežanina iz Tonsberga, čovjeka, koji je u mnogim prilikama pokazao odvažnost i izdržljivost u ledenom Antarktiku.

»Tražit ćemo još nekoliko minuta, a zatim javiti matičnom brodu i okreuti prema Cape Town-u« — reče prvi oficir.

Tek je to izrekao, kad li se s pramčanog desnog dijela začuje krík. Moćni reflektor, koji je pretraživao desni »kvartir«, otkrio je neki bijeli predmet na pola milje udaljenosti.

Odmah je brod krenuo u tom smjeru. Svi su reflektori koncentrirali svijetlo na taj predmet.

Kapetan je ležao na moru zatvorenih očiju. Od boli uslijed slane vode i pjene gotovo nije mogao otvoriti oči. Nešto svijetlo pređe mu preko

lica. Čas kasnije opet, sjajna, blješteća zraka. Nije mogao gledati u svijetlo, ali ispod njega opazi tamni obris kitolovca.

» Je li moguće ??? Našli su me?!«

Dogodio se slučaj, koji je imao 50,000.000:1 izgleda, da se dogodi.

Kapetan zaboravi agoniju svog tijela, ruku i nogu. Nadčovječnim naporom počne plivati. Panično, kao čovjek, koji treba da bude spašen, a boji se, da u zadnji čas ne umre.

Doplivao je u sjenu kitolovca. Bačen mu je pojas. Pliva dalje, ne obazire se, pliva, dok ne udari o brod. Što bi okom trenuo, ljudi su visili van broda, a spremne ruke čvrsto su zgrabile svog zapovjednika i digle ga na brod.

To je bilo u 4,45 ujutro.

Kapetan Hansen bio je u moru 7 sati i 42 minuta. Držali su ga u krevetu 3 sata, a onda se »pobunio« i ustao. Osim izvjesne slabosti, koju je osjećao nakon preživjele avanture, osjećao se dobro.

U Cape Town-u dobio je telegram od brodovlasnika: »Prosljedite kući na odmor«. Nije protestirao. Nije bio u stanju prosljediti na jug u kitolovske vode.

Izdržavši tako dugo u moru u onakvim uslovima, kapetan Hansen ispisao je novo poglavlje u analima mora: čovjek — moćniji od oceana.

(Iz Nautical Magazine)